

No 202.

Kalendarzyk tygodniowy:

Pon. św. Wawrzyńca
Wt. św. Zacharyasza Pr.
Sr. św. Jana
Czw. Narodz. N. M. P.
Piąt. św. Sergiusza P. W.
Sob. św. Mikołaja z Tol.
Niedz. Imienia N. M. P.

Wschód słońca: godz. 5 m. 17
Zachód słońca: godz. 6 m. 39
Dług dnia: godz. 13 m. 22
Ubyło dnia: godz. 3 m. 23.

Cena prenumeraty:

W ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 3 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczn. „ — „ 50

Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40

Półrocznie „ 3 „ 70

ZAGRANICĄ:

Miesięcznie „ 1 „ 10

Redakcyja

w Łodzi,

ul. Przejazd № 8.

Nr. telefonu 593.

ROZWIÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany

Poniedziałek, dnia 5 Września 1910 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Krucza № 23; w Pabianicach w p. Teodora Minko; w Zgierzu, w aptece p. Patka.

CENA OGŁOSZEN. „Nadesłane“ na 1-ej stronie 50 kop. za wiersz pet. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1 1/2 kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitiowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium Redakcyja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 3 — 4-ej po południu.

Teatr Popularny
A. MIELEWSKIEGO
(KONSTANTYNOWSKA 16)

Jutro wieczorem

„REWIZOR Z PETERSBURGA“

komedia w 5 aktach Gogola.

2074

Początek o godz. 8 wiecz.

Założona przez mego ojca w 1888 r.

SZKOŁA TAŃCA,

którą od czterech lat prowadziłem przy ul. Cegielińskiej

№ 56, została przeniesiona

na **Widzewską № 47, m. I.**

Zapisy przyjmuje codziennie

Witold Lipiński

Członek Francuskiej Akademii
Profesorów Tańca w Paryżu

2860³

7-io kl. SZKOŁA realna NA WSI z kl. podwstępną i internatem. Egzaminy 6 i 7 września. Praca fizyczna. Dodatkowa łacina. **LETNI INTERNAT.** Czerwony Dwór, st. poczt. Grodzisk, Dyr. H. Rygier. 1569-14

Dr. Michał Kantor
CHOROBY CHIRURGICZNE

Przyjmuje do godz 9 rano i od 3 — 6 po poł.
ZAWADZKA Nr. 4 2930-5-2

Autonomia w szkole.

Austryackie ministerium oświaty — jak donosi «Fremdenblatt» — opracowało nowe przepisy dyscyplinarne dla szkół średnich, chcąc wprowadzić dla próby autonomię uczniów i dozwolnić, aby uczniowie jednej klasy, pod przewodnictwem nauczycieli, sami wewnętrzne sprawy na podstawie własnego statutu sędzieli i załatwiali. Uczniowie wybiorą w tym celu przewodniczącego, oskarżyciela, obrońcę, ławników itd., którzy sędzić mają przekroczenia dyscyplinarne.

Ponieważ próba taka, wprowadzona w gimnazjum w Poli, dała jak najlepsze wyniki, ciałom nauczycielskim dozwolone więc będą dalsze takie próby, o ile one okażą się wobec lokalnych stosunków możliwymi.

Istotę i właściwe cele „gminy szkolnej“ objaśnił referat, przedłożony na ostatnim kongresie niemiecko-austryackich szkół średnich. W referacie owym zaznaczono, że wspomniane urządzenie wpłynie dodatnio na rozwój charakterów i panowanie młodzieży nad sobą. Szkoła, dotąd absolutnie rządzona, przeobrazi się w gminę konstytucyjną, w której nauczyciele i młodzież będą mogli poznać się nawzajem lepiej, aniżeli to możliwe w dzisiejszym porządku rzeczy.

Ten ostatni szczegół, bardziej niż wszystkie inne, zdaje się przemawiać za wprowadzeniem „Self government“ do szkoły. W miarę, jak nauczyciel

przestanie być organem, wymierzającym kary, co chyba nigdy nie przysparza mu popularności u młodzieży, łatwiej przyjdzie mu pozyskać i serca młodzieży, które nie będą już drzeć potrzebowały przed jego władzą karną.

Składając znaczną część sądownictwa wewnątrz-szkolnego w ręce młodzieży, pozostawi się nauczycielom jedynie kontrolę, a kierownikowi zakładu naczelną nadzór, żaden bowiem z wyroków trybunału sądowego nie będzie mógł być wykonany bez zatwierdzenia grona nauczycielskiego i dyrekcji zakładu.

Tym sposobem traci grunt także obawa, by autonomia młodzieży szkolnej nie podkopała powagi nauczycieli. Wypada również mieć nadzieję, że wprowadzenie tej autonomii podziała dodatnio na rozbudzenie poczucia godności własnej wśród młodzieży.

Jednym z najcięższych błędów pedagogicznych jest nienazwanie przeobrażenia się pachołecia w młodzieńca i traktowanie podrastającego ucznia tak samo, jak są traktowane małe dzieci. Nie należy zapominać, że w tym okresie życia wyrabiać się poczyna w młodzieńcu poczucie honoru męskiego. Owóż autonomia młodzieży szkolnej powinna także w tej sferze wydać pożądane owoce.

W przepisach dyscyplinarnych z naciskiem mowa jest o tem, że winno się uwzględnić różne stopnie wieku uczniów i w klasach wyższych trzymać się form uprzejmiejszych, a zwłaszcza szanować przyrodzone prawa indywidualności, jako też prawo do samostannego rozwoju, by złagodzić terazniejszą zbyt jaskrawą różnicę pomiędzy szkołą średnią, a wyższymi zakładami naukowymi.

Reforma szkół średnich.

Ministerium oświaty wniosło w tych dniach do Dumy projekt reformy średnich szkół rządowych.

W memoryale, dołączonym do projektu, ministerium zaznacza, że ogólnoształcąca szkoła średnia powinna mieć jedną nazwę — „gimnazjum“. Szkoły realne straciły swą rację i dlatego powinny być zalesione i przekształcone na gimnazjum. Dla wszystkich gimnazyjów ustawiony zostaje jednakowy kurs naukowy, chociaż gimnazya będą trzech typów.

W gimnazyjach pierwszego typu do wspólnego dla wszystkich gimnazyjów kursu naukowego dodaje się naukę języków greckiego, łacińskiego i francuskiego, w gimnazyjach drugiego typu — naukę francuskiego, łacińskiego i niemieckiego, i w gimnazyjach trzeciego typu — tylko francuskiego i niemieckiego. Nauka obu języków obcych w gi-

mnazyjach ostatniego typu jest obowiązkową. W gimnazyjach z dwoma językami starożytnymi na język łaciński przeznaczono 32 lekcye tygodniowo we wszystkich klasach, na grecki 24. W gimnazyjach z jednym językiem starożytnym (łacińskim) na język ten wyznaczono 32 godziny tygodniowo. Na naukę języka rosyjskiego przeznaczono 32 godziny tygodniowo, na matematykę — 31, na historię — 20, na geografję — 10 i na nauki przyrodnicze — 8 we wszystkich klasach.

Otwarcie gimnazyjów tego lub owego typu w danej miejscowości będzie zależało od ciał prawodawczych. Ministerium zaś będzie przestrzegało, aby zmiany w planach lekcji dokonywane były przez przełożonych i rady pedagogiczne w ten sposób, aby poziom wykształcenia średniego nie obniżał się, lecz podnosił.

Dla wstąpienia na wydział filologiczny w uniwersytecie, niezbędną jest znajomość choćby jednego języka starożytnego. Czy konieczną jest znajomość języka łacińskiego dla wstąpienia na wydział lekarski lub prawny, — jest to, według słów projektu, kwestya sporna którą rozstrzygnie doświadczenie. Wiek dla wstępujących do klasy 1-ej niżono z 10 do 9 lat, co pozwala na skończenie gimnazjum w 17ym roku życia. Projekt ministerjalny mówi też o konieczności zwrócenia uwagi na fizyczne wychowanie dzieci. Plany lekcji powinny być tak układane, aby był czas na ćwiczenia fizyczne.

Klasa przygotowawcza i pierwsze dwie klasy gimnazyalne tworzyć będą osobny typ szkół przygotowawczych, których kurs będzie taki sam, jak kurs pierwszych dwóch klas szkół początkowych. Po ukończeniu dwóch klas gimnazyalnych uczeń, dla skończenia edukacji, może wstąpić albo do 3-ej klasy wyższej szkoły początkowej, albo do 3-ej klasy gimnazyalnej. Następných sześć klas gimnazyalnych, od 3-ej do 8-ej włącznie, stanowią odrębną całość i są gimnazjum wyższego typu. Wobec zmniejszenia liczby klas w gimnazyjach wyższego typu, będzie w nich tylko dyrektor. Stanowisko inspektora zostanie utrzymane tylko w tych gimnazyjach, gdzie są pensjonaty.

Albert Vandal.

W środę z. t. zmarł w Paryżu w 57 roku życia wybitny pisarz i historyk, członek akademii francuskiej, profesor szkoły nauk politycznych hr. Albert Vandal.

Zaraz po otrzymaniu stopnia doktora praw odbył on podróż po krajach skandynawskich. Ze Szwecji przywiózł pierwszą swoją pracę literacką p. t. „Wózek przez Szwecję“, która od razu postawiła go w rzędzie wybitniejszych pisarzy.

Vandal poświęcił się specjalnie historii dyplomacji francuskiej. Pierwsze dzieło w tej dziedzinie p. t. „Ludwik XVI i Elżbieta Rosyjska“, ogłosił w 1882 r. W tej pracy, która rzuciła wiele nowego światła na stosunki dyplomatyczne Ludwika XV z cesarową rosyjską, Vandal wy-

stąpił jako zwolennik zbliżenia się Francji do Rosji.

W roku 1885 i 1887 z pod pióra Vandala wyszły dwa dzieła o stosunkach dyplomatycznych Francji z Turcją w XVIII wieku: Pasza Bonnaval i „Ambasada francuska na Wschodzie za Ludwika XV”.

Za najwybitniejsze jednak prace Vandala uważane są dwa dzieła, dotyczące epoki napoleońskiej: „Wzniesienie się Napoleona” i „Napoleon i Aleksander”. Dzieła te otwały mu podwoje akademii francuskiej, do której został przyjęty w 1897 r. i zajął fotel, opróżniony przez zgon Leona Say'a.

Poświęcenie fundamentów.

Wczoraj, o godzinie 2-ej po południu, odbyła się uroczystość założenia kamienia węgielnego i poświęcenia fundamentów pod budowę gmachu przy ulicy Omentarnej № 10, przeznaczonych na przytułek noclegowy i sale zarobkowe Towarzystwa przeciwzembraczego.

Wyrazem obojętności naszego społeczeństwa na sprawy, ktorými szerszy ogół interesować się powinien, jest fakt, iż mimo rozesłanych przez komitet przytułku noclegowego i przeciwzembraczy kilkuset zaproszeń imiennych do przedstawicieli instytucji społecznych, filantropijnych, zawodów wyzwolonych i t. d. — nie stawili się ani jeden. Na uroczystości znaleźli się tylko członkowie wymienionych towarzystw, pod egidą ktorých pozostaje zakład, oraz przedstawiciele prasy.

Uroczystość rozpoczęto odczytaniem przez p. Charemę podpisanego przez obecnych aktu, treści następującej:

„Roku Pańskiego 1910, dnia 4-go września, kiedy w Rosji panował Cesarz Mikołaj II, warszawskim generał-gubernatorem był J. A. Skallon, gubernatorem Piotrkowskim M. E. Jacewski, prezydentem m. Łodzi W. Pienkowski, a policmajstrzem N. K. Riezanow, w mieście Łodzi, na placu przy ulicy Omentarnej № 10 założono fundamenty domu dla przytułku noclegowego na parterze i sal zarobkowych na piętrze dla Towarzystwa przeciwzembraczego, instytucji pracujących pod zwierzchnictwem łódzkiego chrześcijańskiego Towarzystwa dobroczynności, zarząd ktorého obecnie stanowią: pastor R. Gundlach (prezes), R. Ziegler (wiceprezes), F. Wutke (skarbnik), S. Hertzberg (sekretarz), J. Jarzębowski (zastępca sekretarza), E. Leonhard, K. Klukow, F. Schimmel, W. Kamiński, T. Steinert, J. Gampe, i E. Eisenbraun.

Przytułek noclegowy istnieje od 1 lipca 1898 roku. Obecnie komitet przytułku noclegowego stanowią: ksiądz J. Albrecht (przewodniczący), L. Kowalewski (zastępca), J. Chyczewski (skarbnik), S. Musiatowicz (sekretarz), B. Wocławski, A. Rybak, S. Kwieciński, W. Fijałkowski, S. Swieciński, A. Bernard, M. Łuba i I. Urbanowicz.

Towarzystwo przeciwzembracze powstało w roku 1905. Zarząd jego składają: A. Charema (prezes), M. Sobociński (wiceprezes), T. Macherski (skarbnik), M. Grzybowski (sekretarka), M. Chojnacka, B. Mazurowski, J. Hykiel, Nakielska, J. Sroczyńska, M. Gutowska, N. Starowiczowa, ks. J. Albrecht, S. Bielecki, N. Jehn i A. Ramsch.

Plany tego domu opracował inżynier budowlany B. Miller, a budowę prowadzi przedsiębiorca robót budowlanych majster F. Salski”.

Akt ten sporządzony na pergaminie wraz z kilku egzemplarzami pism, jako to: „Rozwoju”, „Kuryera Łódzkiego”, „Kuryera Warszawskiego” i „Gońca Porannego i Wieczornego” włożono do puszek szklanej, ktorą szczerze zamknięto a następnie umieszczono w przygotowanym w fundamentach otworze, który przykryto płytą cementową i zamurovano.

Ceremonii poświęcenia fundamentów dopełnił ks. Jan Albrecht, który w krótkim przemówieniu podniósł znaczenie wznoszonego gmachu filantropijnego, wyrażając życzenie, aby instytucja, zdobywając uznanie wśród mieszkańców miasta, zyskała jaknajwiększe poparcie moralne i materialne.

Po skończonej uroczystości zakład fotograficzny Władysława Piotrowicza dokonał zdjęć grupy obecnych.

Wznoszony gmach, ktorého koszty robót obliczone na przeszło 15,000 rb., ukończony ma być zupełnie w roku przyszłym. Budowany on będzie w ten sposób, że dolne sale, przeznaczone będą: na przytułek dla mężczyzn miejscowych (wymiar sali 28×14 lokci), oraz dwie salei oddzielne (o wymiarach 16×14 lokci) dla kobiet miejscowych i dla mężczyzn przyjezdnych. Pierwsza sala obliczona na 120 mężczyzn; pozostałe na 20 osób każda.

Na parterze w tylnej części gmachu w po-

koiku, przylegającym do oddziału męskiego, urządzona będzie kancelaria sekcji odpadków komitetu przeciwzembraczego.

Całe pierwsze piętro zajęte będzie na sale zarobkowe, podzielone na oddziały: szwalnię, darcia pierzy itd.

O ile w następstwie znajdują się środki materialne, co zawisło od poparcia naszego społeczeństwa, Towarzystwo przeciwzembracze zamierza urządzić także salę zarobkową dla mężczyzn, dając im możliwość zarobkowania przez zajmowanie się krawieczyczną, szewctwem, wyplataniem krzesel itp.

Komitet przeciwzembraczy, korzystając z projektowanego na piętrze wolnego pokoju, postanowił przeznaczyć go na czasowe schronienie dla ubogich kobiet przyjezdnych, przychodząc im z do-razną pomocą przez zaspokajanie koniecznych potrzeb i ułatwiając zdobywanie pracy, w kierunku ich udzólnienia.

We frontowym budynku na dole znajdować się będzie mieszkanie dla nadzorca przytułku noclegowego.

Zarówno komitet przytułku noclegowego, jak Towarzystwa przeciwzembraczego, mają jaknajszlachetniejszą ideę i szczerze zamiary rozszerzenia swej działalności.

Aby jednak usilne zabiegi wydały pożądane owoce — niezbędnym jest gorące poparcie materialne szerszego ogółu.

Instytucje liczą na pomoc tych, ktorzy, kierując się poczuciem obywatelskości, zaoferują stałe datki pieniężne w formie samoopodatkowania się.

Obie instytucje zasługują ze wszech miar na to.

Podczas wczorajszej uroczystości, z inicjatywy ks. Albrechta, zebrani złożyli na budowę ofiarę w sumie 46 rb. 54 kop. (a)

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Włodzisława. Jutro Drogowita.

TEATR POPULARNY (Konstantynowska nr. 16). Jutro „Rewizor z Petersburga” Gogola. Początek o godz. 8 wieczorem.

KRONIKA.

(—) Projekt reformy szkół średnich. Wstępny nasz artykuł: „Reforma szkół średnich” uzupełniamy jeszcze kilkoma szczegółami:

Minister oświaty, Schwartz, złożył memoriał, w którym występuje z projektem zakładu na ciagu 6-10 lat co roku 33 gimnazjów męskich z tem, że rząd wypłaca pół kosztów gimnazjów, resztę miejscowe organy. Gimnazya żeńskie p. Schwartz zamierza skasować, przekształcając je na wyższe szkoły elementarne, wydatki zaś rządu na gimnazya p. Schwartz uważa za zbyt wysokie.

Dalej minister projektuje skasowanie ferii Wielkanocnych, zredukowanie świąt Bożego Narodzenia do 2 tygodni, a wakacji letnich do 2 miesięcy.

Na nauczycieli religii nieprawosławnych p. Schwartz proponuje mianowanie tylko osób z wyższym wykształceniem.

(—) Cenzus naukowy dentystów. Pomimo wydanego w swoim czasie rozporządzenia w sprawie cenzusu naukowego kandydatów, przyjmowanych do szkół dentystycznych, były wypadki, iż do szkół tych wstępowały nauczycielki domowe, które stopień ten otrzymały nie po ukończeniu średniego zakładu naukowego, lecz po zdaniu odpowiedniego egzaminu. Wobec tego zarząd głównego inspektoratu lekarskiego rozesał do gubernatorów zawiadomienie okólnikowe, iż do szkół dentystycznych mogą być przyjmowane tylko te osoby, które ukończyły przynajmniej 6 klas gimnazjum rządowego, szkoły realnej, lub podobnych zakładów prywatnych z prawami rządowymi. Do dnia 14 października przyjmowanie na I semestr powinno być skończone, po tym zaś terminie wstęp do szkoły nie powinien być dozwolony: w szczególności zabroniono przyjmowania warunkowego osób, ktorých cenzus naukowy jest wątpliwy. W podobnych wypadkach zarządzający szkoła winien zawiadomić urząd lekarski, ten zaś ostatni znosi się z kuratorem okręgu lub ministrem spraw wewnętrznych, który wątpliwości rozstrzygnie.

(—) O zmianę kodeksu cywilnego. We wczorajszym „Warsz. dzienniku” naczelny redaktor tegoż prof. Jesipow zamieszcza artykuł p. t. „Prawa karne Królestwa Polskiego”, i wielce pobieżnie skreśla w nim dzieje prawodawstwa w Polsce od statutu wiślickiego, aż do reformy sądowej w roku 1076-ym, która ostatecznie zniósła odrębność polskiego prawa karnego i zaprowadziła ustawę karną ogólnopolską.

Autor nazywa to drogą naturalnego ujednostajnienia prawodawstwa karnego i widzi w niem wskazówkę, że w ten sam sposób możnaby ujednostajnić prawo cywilne Król. Polskiego z ustawami cywilnymi Cesarstwa, tembardziej, że — jak pisze — „prawodawstwo, zarówno karne, jak i cywilne Królestwa Polskiego — prawie nigdy nie było samorodne, lecz zawsze zapożyczane z praw cudzoziemskich”.

Jak widać z powyższego wniosku, autor nie wie, że u nas właśnie jest zupełnie samorodne prawo cywilne, a mianowicie: prawo cywilne Królestwa Polskiego z r. 1825, które przeszło przez sejm Królestwa i w zwykłej drodze uzyskało zatwierdzenie.

Weześniej jeszcze sejm Królestwa Polskiego w r. 1818 wydał ustawę hipoteczną, która stała się wzorem dla wielu prawodawstw zagranicznych, jako najbardziej postępowa i wszechstronna.

Następnie w r. 1836 wydano prawo o małżeństwie itd., nie licząc inności postanowień administracyjnych i czysto prawnych, zawartych w „Dzienniku praw”.

Czyż można wogóle mówić o zrównaniu obu prawodawstw cywilnych, jeżeli zbiór praw Cesarstwa nie zna nawet takiej instytucji, jak nasza hipoteka?..

(—) Okólnik ministra. Minister spraw wewnętrznych rozesał do gubernatorów okólnik, w którym poleca odnowić stopniowo i polepszyć jakościowo skład urzędników kancelarii gubernatorskiej i rządu gubernialnego; na przyszłość obsadzać wolne wakanse przedewszystkiem osobami z wykształceniem wyższym, a w ostateczności z ukończonym wykształceniem średnim, na posady radców przedstawiać kandydatów z pośród osób z wyższim wykształceniem prawnym, ktorzy zdołali się zarekomendować na poprzednich urzędach, jako kompetentni i oddani swym obowiązkom urzędniczym niepokalanego charakteru. W końcu minister czyni uwagę, że tylko przy dobrym składzie podwładnych urzędników władza administracyjna może stworzyć dla siebie wśród ludności ten autorytet poważania, który stanowi jedyną rękojmię pomyślnego rządzenia.

(a) Nowe Towarzystwo. P. Ludwik Mauve, ma prawo eksploatować pokłady kopalin w powiecie będzińskim, guberni Piotrkowskiej i w powiecie olkuskim, guberni kieleckiej. Celem wykonania tego prawa, t. j. eksploatacji pokładów węgla, rudy żelaznej, cynkowej, blendy ołowianej i piasku tworzy się Towarzystwo akcyjne, które na ten cel obróci nie tylko terytorya, dotąd będące w monopolu p. Mauvego, ale będzie nabywać na własność lub dzierżawić w powiatach będzińskim i olkuskim inne terytorya i budynki.

Przezeń wszystkie znajdujących się w posiadaniu Towarzystwa placów dla eksploatacji węgla i rudy niema przewyższać w ogólnej ilości 8,000 dziesięcin, a dla eksploatacji piasku 1,000 dziesięcin, będących zaś w posiadaniu T-wa działków gruntu — 200 dziesięcin.

Założycielami są: kupiec pierwszej gildyi Ludwik Mauve, mieszkaniec Sosnowca; Bogumił Meyer i inżynier dróg i komunikacji, rz. r. st. Stanisław Makarewicz.

Kapitał zakładowy milion rubli, podzielono na 5,000 akcji imiennych lub na okaziciela po rb. 200 każda. 50 proc. wartości akcji ma być wpłaconych nie później w sześć mies. po ogłoszeniu ustawy, a pozostałe 50 proc. nie później 2-let po rozpoczęciu działalności Towarzystwa. Po całkowitem wpłaceniu pierwotnie wypuszczonych akcji, Towarzystwo będzie miało prawo dla utworzenia kapitału obrotowego wypuszczenia obligacji na sumę nie większą połowy kapitału zakładowego. Nadto Towarzystwo będzie miało prawo, w razie nabycia lub urządzenia kolei podjazdowych lub łącznie ze stacjami dróg — wypuścić obligacje na sumę, nie przewyższającą wartości wzmiankowanych linii, a w każdym razie, na sumę nie wyższą od trzech milionów rubli.

(—) **Szkoły.** Minister Szwarec wystąpił z nowym projektem pozbawienia praw prywatnych zakładów naukowych.

(—) **W sprawie ulg wojskowych.** Na zapytanie rabina Aizenszta, dlaczego studentom zagranicznych zakładów naukowych odmówiono odroczenia terminu stawiania do wojska, Szwarec odpowiedział, że odmowa jest bezpodstawną, albowiem wszyscy, którzy ukończyli średnie zakłady naukowe, korzystają z prolongaty.

(x) **Rozpoczęcie roku szkolnego.** Jutro, o godzinie pół do dziesiątej rano w kościele św. Krzyża odprawione zostanie nabożeństwo na intencję rozpoczęcia roku szkolnego w ośmioklasowym, filologicznym gimnazjum żeńskim J. Libiszowskiej.

(x) **Namysłowski,** który całe lato zabawiał publiczność łódzką, w sobotę dnia 10 b. m. rozpoczyna szereg koncertów w Domu ludowym w Siedlcach. Zapowiedziane są trzy wieczory 10, 11 i 12 września. Dwa z tych wieczorów poświęcone będą muzyce popularnej treści symfonicznej.

(x) **Zgon.** Dziś nagle zmarł w naszym mieście adwokat przys. Ignacy Zalszupin. ✕

(a) **Plany zatwierdzone.** Wydział budowlany rządu gubernialnego piotrkowskiego nadesłał do magistratu łódzkiego szereg świeżo zatwierdzonych planów na nowe budowle w Łodzi, mianowicie: 1) Marcina Matyja na budowę dwupiętrowego domu drewnianego frontowego przy ul. Wójtowskiej № 4; 2) Arona Cygla na wzniesienie murowanej jednopiętrowej oficyny przy ul. Zielonej № 14; 3) Roberta Glajsa na budowę parterowego składu farb przy ul. Orlej № 7; 4) Cz. Wojciechowskiego, C. Mazurowskiego, S. Kończykowskiego i A. Tomaszewskiego na budowę murowanej trzypiętrowej oficyny mieszkalnej przy zbiegu ulic Długiej i Benedykta № 22; 5) Antoniego Frankusa na budowę murowanej trzypiętrowej oficyny mieszkalnej przy ulicy Andrzeja № 32; 6) Wilhelma Zajferta na budowę parterowej drewnianej oficyny oraz zabudowań gospodarczych przy ulicy Tarnowskiej № 13; 7) Ieka Majera Gutmana na budowę murowanej dwupiętrowej tkalni oraz pomieszczeń na lokomobile, oficyny mieszkalnej, nadto komina fabrycznego przy ul. Cegielnianej № 108; 8) Klemensa Elsnora na budowę murowanego domu parterowego i nadbudowę drugiego piętra przy ulicy Długiej № 48; 9) Edwarda Marksa na budowę dwupiętrowej oficyny murowanej i nadbudowę drugiego piętra na istniejącej już oficynie przy ulicy Przędzalnianej № 16; 10) Adolfa Cangerana na budowę murowanej trzypiętrowej oficyny oraz zabudowań gospodarczych przy ul. Nawrot № 96; 11) Antoniego Koneczarka na budowę jednopiętrowego domu murowanego mieszkalnego z trolejem oraz jednopiętrowych zabudowań gospodarczych przy ulicy Wróblej № 22; 12) Mendla Brejtbartha na budowę murowanego trzypiętrowego domu mieszkalnego z trolejem i suterynami oraz takąż oficynę przy ulicy Wólczańskiej № 65; 13) Józefa Lipińskiego na budowę jednopiętrowej oficyny drewnianej i komórek przy ulicy Tarnowskiej; 14) Waleryi Zajczkowskiej i Aleksandra Marciukowskiego na budowę dwupiętrowej oficyny murowanej oraz zabudowań gospodarczych przy ul. Promyka № 27; 15) Abrama Jakóba Poznańskiego na budowę trzypiętrowej oficyny murowanej z trolejem i piwnicami oraz nadbudowę piętra na istniejącym już domu przy ulicy Spacerowej № 37; 16) Henryka Zonenberga na budowę murowanego domu mieszkalnego oraz zabudowań gospodarczych przy ulicy Rzeszowskiej № 20; 17) Józefa Matejko na budowę murowanego dwupiętrowego domu mieszkalnego przy ul. Nowo-Zarzewskiej № 34.

(a) **Ze Stow. właścicieli nieruchomości.** Zarząd Stowarzyszenia właścicieli nieruchomości m. Łodzi skasował posadę płatną rady prawnego, zajmowaną przez adwokata przysięgłego p. Bernarda Birenweiga, z płacą rb. 1,000 rocznie.

Na honorowego radcę prawnego i honorowego członka zarządu Stowarzyszenia wybrany został adwokat przysięgły p. Stanisław Dobranicki.

Dowiadujemy się, że p. Birenweig wystąpił przeciw Stowarzyszeniu właścicieli nieruchomości m. Łodzi na drogę sądową o odszkodowanie w rozmiarze trzymiesięcznej pensyi.

(—) **Żądanie informacji.** Ministerium spraw wewnętrznych zażądało od władz Królestwa szczegółowych wiadomości o stanie obligacji miejskich, przez ministra aprobowanych.

(—) **Obniżenie procentu.** Dzienniki petersburskie notują pogłoskę, że ministerium skarbu zamierza w najbliższej przyszłości obniżyć procenty od wkładów w kasach oszczędnościowych Banku państwa z 4 do 3,6 rocznie.

(—) **O dyplomy państwowe.** W ostatnich czasach znacznie się wzrosła liczba osób, które kształcą się wyżej w szkołach technicznych za granicą i pragną zdawać egzaminy w Rosyi, aby uzyskać dyplomy techniczne miejscowe. Dla tych osób ministerium oświaty zamierza ułożyć specjalny program egzaminacyjny i w tym celu zwróciło się do szkół wyższych o opinię.

(h) **Ze Stow. majstrów, pracujących na samoprząsłach.** W sobotę pod przewodnictwem prezesa, p. Adolfa Kleina, odbyło się miesięczne posiedzenie zarządu Stowarzyszenia majstrów, pracujących na samoprząsłach. Sprawozdanie kasowe wykazało wpływów za miesiąc sierpień: ze składek członkowskich 49 rb. 50 kop. i 5 rb. dodatkowych składek, za wynajęcie lokalu 15 rb. 72 kop., od członków protektorów 3 rb., co wynosi wraz z pozostałością 526 rb. 92 kop. Wydano 37 rb. 16 kop., 1 września pozostało w kasie 489 rb. 76 kop. Na mocy par. 17 ustawy za nieopłacanie składek wykreślono 13 członków. Przed rozpoczęciem posiedzenia, w lokalu Stowarzyszenia były dokonane próby spajania metali przy pomocy tlenu i ognia z acetylenem i inną domieszką. Próby wypadły nader pomyślnie i wzbudziły ogólne zainteresowanie pomiędzy obecnymi.

(h) **Z Koła pracowników kolei fabr.-łódzkiej.** Z powodu przybycia małej ilości członków na zapowiedziane ogólne zebranie Koła pracowników kolei fabryczno-łódzkiej, nie doszło ono do skutku i odbędzie się w drugim terminie dnia 18 b. m.

(a) **Pracownicy piekarscy.** Zapowiedziane wczoraj zebranie kwartalne pracowników piekarskich w lokalu przy ul. Piotrkowskiej № 175 nie doszło do skutku, z powodu niedostatecznej liczby obecnych członków. Następane zebranie odbędzie się za dwa tygodnie, tj. dnia 18 b. m., o godz. 2 po południu, w tymże samym lokalu.

Sprawozdanie kasowe za czas od 1 stycznia do 1 lipca r. b. wykazuje, że dochody wyniosły rb. 502 kop. 83, wydatki rb. 512 kop. 34. Pozostałość z roku poprzedniego rb. 212 kop. 44. Z wpływów bieżących wydatkowano: na lekarstwa rb. 15 kop. 14, na lekarza i zapomogi rb. 163 kop. 62.

Stowarzyszenie liczy 355 członków, z których załedwie 100 opłaca składki.

(a) **Zakład leczniczy.** W dniu 15 b. m. odbędzie się otwarcie kliniki chirurgiczno-ginekologicznej z pomieszczeniem dla położnic; założonej przez Towarzystwo pielęgnowania chorych (Linax Hacholim).

(a) **Szkarlatyna.** W ostatnich czasach zdarzają się w Łodzi coraz częściej wypadki śmiertelne szkarlatyny. Wczoraj zmarła na tę zakaźną chorobę 12-letnia uczennica gimnazjum, córka Grosbergów, w domu przy ulicy Piotrkowskiej № 6.

(a) **Instytut Roentgenowski.** Otwarty został w domu przy ul. Zachodniej № 72 instytut Roentgenowski dla celów dyagnostyki lekarskiej. Na zarządzającego zakładem powołano d-ra Bolesława Kona.

Instytut zaopatrzone we wszystkie urządzenia nowoczesnej roentgenologii.

(a) **Sprzeniewierzenie.** Przemysłowiec Mendel Zandman zawiadomił wydział śledczy, że pracownik jego, Majer Wygodny, otrzymawszy 1500 rubli gotówką na wykupienie towaru na kolei, oraz wksel na taką sumę — zbiegł z Łodzi. Za zbiegiem wysłano listy gończe.

(a) **Zawieszenie wypłat.** W tych dniach zawiesiła wypłaty łódzka firma Dawid Weinstein. Pasywa obliczają na 20,000 rubli.

(a) **Bułgarzy w Łodzi.** W tych dniach przyjechała do Łodzi partya bułgarów w celu zdobycia pracy.

Jak dotychczas, przybyszów poszukujących zajęcia w fabrykach, spotkał zawód.

(—) **Przepisy o utrzymywaniu broni palnej.** Władze centralne w Petersburgu poruszyły projekt rozszerzenia na gubernie Królestwa Polskiego nowych przepisów o utrzymywaniu broni palnej przez osoby prywatne, zatwierdzonych d. 4

kwietnia r. b. na zasadzie artykułów zbioru praw obowiązujących już w Cesarstwie.

W związku z rzezonym projektem władze miejscowe otrzymały odpowiedni okólnik, oraz wyznaczyły specjalną komisję, która już odbyła kilka posiedzeń. Obecnie kancelarya generalnego gubernatora zwróciła się do gubernatorów o opinie w tej sprawie, wyznaczając na to dwutygodniowy termin czasu. Należy zaznaczyć, iż dotąd u nas o utrzymywaniu broni palnej obowiązują przepisy wydane przez b. Namiestnika Król. Pol. d. 2 maja 1867 r., a następnie nieco zmienione przez gen. gubernatora warszawskiego w d. 26 kwietnia 1867 r.

(a) **Kamera dezynfekcyjna.** Jak wykazuje sprawozdanie za okres czasu od 14 czerwca do 14-go sierpnia r. b. sanitaryusz miejscy zdezynfekowali 117 lokali (229 pokojów) po chorobach zakaźnych a mianowicie: po szkarlatynie 144, po ospie 27, po tyfusie 28, po odrze 5, po gruźlicy płuc 14, po dytterycie 3, po róży 2, po kokluszu 1, po chorea nostras 1; ogólnej objętości 13,648 m. sześć; za pomocą formaliny zdezynfekowano 9,168 m. sześć. na zdezynfekowanie których użyto 22,920 sztuk pastylek formalinowych. Autanem zaś zdezynfekowano 4,480 m. sześć., łącznie zaś z dokonaniem od dnia 14 stycznia r. b. zdezynfekowano ogółem 480 pomieszczeń. Prócz tego w samej kamerze przesterylizowano od 14 czerwca do 14 sierpnia rb. 41,070 sztuk bielizny i pościeli (wagi 6,005 funtów); łącznie zaś z dokonaniem przed tym terminem ogółem — 173,994 sztuk.

(h) **Ćwiczenia straży.** Wczoraj II, III i IV oddziały straży ogniowej ochotniczej, odbyły wspólne ćwiczenia w fabryce Barcińskiego, przy ulicy Tylnej. W ćwiczeniach tych główną zwracano uwagę na czas, w którym po zaalarmowaniu oddziały przybędą na miejsce, rozwiną akcję ratunkową. Rezultat ćwiczeń wypadł zupełnie pomyślnie. Strażacy wykazali nietylko sprężystość, ale i dużą rutynę.

(a) **Kara administracyjna.** Na mocy rozporządzenia gubernatora piotrkowskiego, aresztowany w obrębie powiatu łódzkiego mieszkaniec gminy Goraj, powiatu zamojskiego, Władysław Konrat, za użycie w bójce noża, skazany został na 3 miesiące aresztu.

(f) **Epidemia.** W domu przy ulicy Pańskiej № 45, od dłuższego już czasu zapadają dzieci na szkarlatynę. Przed dwoma miesiącami zmarło półroczne dziecko, dwa tygodnie temu starsze nieco, a w tym samym mieszkaniu leży obecnie dwoje chorych dzieci.

Razem w domu tym choruje czworo dzieci i dorastająca panna. Leczą ich lekarze wolo-praktykujący.

Dlatego dotychczas policya sanitarna nieprzejęła odpowiednich środków zapobiegawczych przeciw tak bardzo zakaźnej chorobie trudno wyjaśnić, dość że do chwili obecnej nie zarządono ani izolacji chorych, ani nie wskazano przez prawo w podobnych wypadkach.

(h) **Z kolei.** Osoby zamieszkałe na letniskach w Galkówku, Żakowicach i Andrzejowie lub jego okolicach, zwróciły się z prośbą do dyrektora kolei fabryczno-łódzkiej, by pociągi spacerowe, które mają uleść skasowaniu od 20 września, kursowały do dnia 1 października.

(h) **Przejechanie.** Dziś w nocy kontroler pociągu № 2, kolei fabryczno-łódzkiej zauważył na stopniach wagonu jakiegoś człowieka, otworzył więc drzwi wagonu i zażądał by oryginalny pasażer wszedł do środka, ten ostatni jednak, nie posiadając biletu, ujrawszy kontrolera, zeskończył ze stopni wagonu tak nieszczęśliwie, że wpadł pod parowóz krzyżującego się pociągu towarowego № 233.

Pociągi zatrzymano i z pod wagonów wydobyto martwe zwłoki 17-letniego Kazimierza Kuźniaka.

(a) **Kradzieże.** Wczoraj po południu, ze składu fabrycznego Malniaka, przy ul. Piotrkowskiej nr. 50, Michał Rosenblum skradł kilkanaście pudów przędzy, wartości około 200 rb. W chwili gdy skradziony towar pakował na bryczkę, zatrzymał Rosenbluma majster Jochimowicz. Złodzieja odprowadzono do kancelaryi cyrkulowej, a złąd do wydziału śledczego.

— Do mieszkania Ieka Brudnińskiego, przy ulicy Składowej nr. 13, dostali się złodzieje i skradli różne rzeczy, wartości 110 rb.

(a) **Aresztowania.** W nocy z soboty na niedzielę policya łódzka dokonała obławy na podejrzone indywidua w obrębie 3-go cyrkutu policyjnego.

W domu przy ul. Nawrot nr. 87 aresztowano kilkanaście osób, mianowicie: 25-letniego Wilhelma Alfreda Klatke, mieszkańca gminy Chojny; 37-letniego Gottlieba Herche, mieszkańca gminy Szydłów; 28-letniego Andrzeja Ludwika Rabinowskiego, 21-letniego Kazimierza Bednarka, mieszkańca gminy Bujno, którzy jednemu ze swych towarzyszy zadał ranę nożem; 20-letniego Kazimierza Mikołajczyka, 18-letniego Antoniego Mikołajczyka i 17-letniego Henryka Mikołajczyka, oraz 16-letniego Lejby Borensteina. Po sprawdzeniu osobistości czterech ostatnich wypuszczone nazajutrz na wolność.

W tymże samym domu aresztowano Kazimierza Januszewskiego, w mieszkaniu którego znaleziono rewolwer systemu „Buldog” 13 naboje; nadto 46-letniego Wawrzyńca Wojtyśkiaka, który zbliższy z zesłania administracyjnego, przebywał u swej żony Antoniny przez dwa miesiące bez zameldowania; w tymże mieszkaniu aresztowano Adama Owczarka.

W piwiarni, na rogu ul. Przejazd i Wysokiej aresztowano Maryannę Kubiak, Maksymiljana Brominskiego i Antoniego Sara. Aresztowanych odesłano do wydziału śledczego.

(a) Wyjaśnienie. Na skutek wystąpienia Towarzystwa pożyczkowo-oszczędnościowego w Chojnach, komisya gubernialna do spraw drobnego kredytu wyjaśniła, że poświadczając księgi kasowe przychodu i rozchodu i inne buchalteryjne ma prawo rada i zarząd danego Towarzystwa. Żądanie władz powiatowych, aby im przedstawiać wzmiarkowane księgi do zaświadczeń—jest niesłuszne.

(a) Odpust w Konstantynowie. W dniu 8 b. m. to jest w czwartek przyszły przypada w Konstantynowie odpust Narodzenia Najśw. Maryi Panny.

(a) Nowa fabryka. Mieszkaniec Zgierza E. Neuman, uzyskał zatwierdzenie planów na budowę w Zgierz przy ulicy Wysokiej pod № 78/152 apretury.

(a) Epizootya. W majątku Puczniew, powiatu łódzkiego, grasuje śród trzody chlewnej róża. Dla zarządzenia środków zaradczych na miejsce epidemii wyjechał weterynarz Drecki.

SZTUKA I PIŚMIENICTWO.

(x) Teatr popularny. Odegrany wczoraj na przedstawieniu popołudniowym „Wieniec Grochowy” A. Małeckiego, zarówno pod względem wystawy, jakoteż wykonania wypadł bardzo dodatnio.

O sztuce tej, znanej dobrze łodzianom, pisaliśmy już nieraz, poprzestajemy więc na krótkiej jeno wzmiance, zaznaczając staranność dyrekcyi i pracę reżyseryi widoczną na każdym kroku.

Jutro ukaże się na scenie teatru popularnego „Rewizor z Petersburga” komedia Gogola, wiecznie młoda i aktualna, tryskająca dowcipem i zaprawiona sporą dozą satyry na ówczesne stosunki urzędnicze. Komedia ta grana będzie w stylowych ramach i kostymach. Rolę Chlestakowa odtworzy p. A. Mielnicki, horodniczym będzie p. Bolesławski, jego małżonką pani Różańska, córką p. Ejsmanówna.

W środę i piątek wieczorem powtórzony będzie „Grochowy Wieniec” A. Małeckiego.

W czwartek po południu „Królowa Jadwiga” Szujskiego; w czwartek i sobotę wieczorem „Rewizor” Gogola.

W sobotę po południu dane będzie pierwsze przedstawienie dla młodzieży szkolnej, które wypełni „Królowa Jadwiga” Szujskiego. Początek o godzinie pół do czwartej po południu. Krzesła wszystkie po 30 kop. balkon i galerya numerowane po 20 kop., nienumerowana po 10 kop. Łoże na 5 osób rb. 2. Bilety na to przedstawienie od dziś są do nabycia w cukierni p. Ulrichsa przy ulicy Zielonej.

Z KRÓLESTWA.

Nowa linia kolejowa. Kilkakrotnie powtarzane w różnych czasach starania o pozwolenie na studia kolei łączącej Łomżę ze Sniadowem, stacją kolei nadnarwiańskiej, dotychczas rozbiły się o opór sztabu głównego przeciwiającego się łączeniu strategicznej linii nadnarwiańskiej, odnogą kolei nadwiślańskiej, z Łomżą. Obecnie udało się p. Januszowi Gwozdeckiemu otrzymać od sztabu oraz gubernatora łomżyńskiego pozwolenie na przeprowadzenie studiów proponowanej kolei, do których niezwłocznie przystąpią.

Długość linii na razie ma wynosić 16 wiorst i ciągnąć się będzie po prawej stro-

nie szosy ostrowsko-łomżyńskiej (od strony Łomży).

Ministerjum komunikacyi oddało w tym celu do rozporządzenia rezerwę dwuszniowej szerokości szosy strategicznej Sniadowo-Łomża. Kolej będzie miała jeden metr szerokości i ma być budowana w ten sposób, aby, po uzyskaniu właściwego pozwolenia, zamienić ją było można na normalną.

Kolej będzie elektryczna, przyczem istnieje zamiar jednoczesnego eksploataowania elektryczności tej dla oświetlenia Łomży, oraz urządzenia tramwajów elektrycznych. Koszt budowy wyliczenie obecnie około 300,000 rb. W przyszłości linia może być przedłużona do Grajewa, co dla odciętej dotychczas od świata Łomży i guberni łomżyńskiej będzie miało pod względem ekonomicznym i cywilizacyjnym pierwszorzędne znaczenie.

Z LITWY I RUSI.

Aresztowanie księdza. W piątek z rozporządzenia władz sądowych został aresztowany i zamknięty w więzieniu gubernialnem proboszcz w Cejkiniach w powiecie święciańskim ks. Ignacy Szaparo w wieku 45 lat, oskarżony o propagandę przeciwrządową i wpajanie nieufności od istniejących w kraju szkół rosyjskich i wogóle od oświaty rosyjskiej, prócz tego o szerzenie idei możliwości wskrzeszenia Wielkiego Księstwa Litewskiego. Ks. Szaparo oskarżony jest na podstawie p. 2, 3 i 6 art. 129 kod. karn.

Uwolnienie za kaucyą. Aresztowany w Wilnie b. zawiadowca dynebuskiego składu materyalnego i członek komisji odbiorczej dymisywany generał-major Goguncow onegdaj został uwolniony z więzienia gubernialnego za złożeniem kaucyi 20,000 rb.

Aresztowanie. Został aresztowany i zamknięty w więzieniu gubernialnem b. sekretarz dziśnieńskiej policyi powiatowej Kriwienok, oskarżony o nadużycia przy poborze rekrutów.

Z CESARSTWA.

Zaareztowanie b. poliomaistr. Z rozporządzenia sędziego śledczego zaareztowany został i osadzony w więzieniu b. wiacki poliomaister Michał Wierniejew, oddany pod sąd za szereg przestępstw służbowych, a przede wszystkim za łapownictwo.

Ostatnia poczta.

— Na Newie w porcie Kronsztadzki jacht Wojewodzkiego „Newa” zderzył się łódką podwójną „Kajman”. Na „Newie” znajdowali się Wojewodzki, naczelnik sztabu Eberhardt. Jeden marynarz na „Kajmanie” utonął, drugiego ocalało. Na „Newie” zostało złamane koło w „Kajmanie” uszkodzona burta. Wojewodzki przesiadł się na torpedowiec i odplynął na manewry.

— Wkrótce ma się odbyć konferencya kadetów w sprawie dalszej taktyki w Dumie.

— Naczelnik Petersburga odmówił petersburskiemu rz.-kat. T-wu dobroczynności pozwolenia na otwarcie jadłodajni przy instytucie leśnym dla studentów polaków.

— Na naradzie moskiewskich bankierów przy udziale Kokowcewa zasadniczo uchwalono zmniejszyć % od kapitalów na rachunku bieżącym. Jutro odbędzie się narada bankierów petersburskich i moskiewskich.

— Krążą pogłoski, że Stolypin żąda zastąpienia Szczegłowitowa przez Garina.

— W Berlinie, Fridbergu i Naheimie aresztowano wielu rosyjan.

— Pociąg nadzwyczajny, którym prezes rady ministrów przejeżdżał przed paru dniami przez Wilno, został sformowany przez kolej Mikołajewską dla podróży premiera do Syberyi i Władywostoku.

Na wstępie p. Stolypin zwiedzi Moskwę, potem gubernie ufańską i orenburską. Podróż premiera związana jest z wyświetleniem na miejscu kwestyi przesiedleńczej. Premierowi towarzyszą

minister rolnictwa i dóbr państwowych sekretarz stanu Kriwoszejn, naczelnik zarządu sprawami przesiedleńczymi r. r. st. Glinka i jego pomocnik.

Rodzina p. Stolypina w przyszłym tygodniu wraca do Petersburga i zamieszka w pałacu Jełagińskim.

— Długo się z Odesy że wobec rozpowszechnionych w prasie zamiejscowej pogłosek o szerokim rozwoju epidemii dżumy w mieście oraz o zamierzonego jakoby izolowaniu Odesy, odbyło się posiedzenie nadzwyczajne przy udziale naczelnika miasta, głównego inspektora lekarskiego d-ra Malinowskiego, inspektora lekarskiego wybrzeża czarnomorskiego d-ra Damaskina, oraz składu konsulów. Na posiedzeniu tem wyjaśniono, że rzeczywistość w zupełności nie odpowiada rozmiarom epidemii. Kierownik walki z dżumą, Damaskin, wyjaśnił, iż na zasadzie konwencji międzynarodowej żadne miasto nie może być poddane izolacji kwarantannowej. Posiedzenie wywarło na ludności wrażenie uspokajające. Mimo to rada miejska postanowiła wystarać się o pożyczkę w sumie pół miliona rubli pod zastaw czynszowych gruntów miejskich na cele walki z cholera i dżumą.

— Według doniesień z Lizbony, większość rządowa będzie miała przewagę około 30-tu głosów.

— Jak piszą z Bilbao przywódcy robotników w dokach postanowili przystąpić do pracy w dniu 5-ym b. m.

— Piszą z Dżulfa, że na drodze tabryskiej odbywa się ożywiony przewóz towarów. Samochody towarowe krążą bez przerwy.

— Z Sondzbutaku donoszą: Obywatele z kilku wsi, zajętych przez Turków, chcieli powrócić do swoich majątków, w których samowolnie gospodarzy zwolennik Turków, przywódca plemienia Mangur Chamzabek. Doszło do starcia, w którym zabite 30 osób.

— Zamiast dymisyjonowanego Mochteszamusa Saltane, gubernatora Urmi, Salmasu i Choii, mianowano Dżalil-mulka, którego dziś oczekują w Salmasie pod eskortą 300 jeźdźców.

— Donoszą z Dauwiele że awiator Moranes ustanowił rekord światowy wlotu na wysokość, dosięgnąwszy 2,582 metrów. Podczas opuszczania się na wysokości 2,500 metrów motor przestał działać. Moranes, pomimo to, lotem falistym pomyślnie opuścił się i wylądował.

— Komisya sanitarna miasta Petersburga ustanowiła dozór nad wszystkimi okrętami, przybywającymi do portu, oraz nad okrętami, wpływającymi do Newy.

— Niemiecki następca tronu, powracając z podróży na Wschód, jechać będzie przez Syberję i prawdopodobnie odwiedzi Petersburg. Ma mu towarzyszyć w podróży żona.

— Donoszą z Anglii: Po dwudniowym pobycie w Atenach, Venizelos odjechał na Kretę, aby uregulować tamtejsze sprawy. Usunięcie się Venizelosa z rządu kretańskiego będzie połączone z trudnościami formalnymi, wymaga bowiem zatwierdzenia przez izbę kretańską, której posiedzenie odroczone na dwa miesiące.

— Błędne są doniesienia dzienników, jakoby król angielski miał we wrześniu złożyć wizytę cesarzowi Wilhelmowi.

— Kurator wiedeński obezwłasnowolnionego Józefa hr. Dunin-Borkowskiego zawiadomili władze sądowe w Frankfurcie nad Menem, że uwięziony za oszustwa znajduje się pod kuratelą jako obłąkany i dlatego żąda umieszczenia go w odpowiednim zakładzie dla obłąkanych.

— W kołach dyplomatycznych w Białogrodzie krąży pogłoska, że we wrześniu 1911 roku odbędzie się nowa międzynarodowa konferencya pokojowa.

— Piszą do nas z Petersburga, że departament do spraw do duchownych delegował do gubernii mińskiej rzeczywistego radcę stanu Mamontowa, w celu przeprowadzenia śledztwa z oskarżenia ks. biskupa Cieplaka, o wygłaszanie, podczas wizyt kanonicznych w parafiach, mów treści politycznej, jak również zbadania sprawy wywieszania flag o polskich barwach narodowych przy powitaniu biskupa.

— Kiedy królewicz Daniło w mundurze generała rosyjskiego witał Wielkiego Księcia Mikołaja Mikołajewicza na pokładzie pancernika „Cesarzewicz”, Wielki książę wręczył mu nadany przez Najjaśniejszego Pana order św. Andrzeja Apostoła.

Stefania z Żakowskich Pisarska

opatrzona śś. Sakramentami po długich i ciężkich cierpieniach zmarła dnia 4 września r. b. o godz. 6 rano, przeżywszy lat 26.

Wyprowadzenie zwłok z domu przy ul. Młynarskiej Nr. 15 odbędzie się dnia 7 września o godz. 9 rano do kościoła N. M. Panny na Starem Mieście na nabożeństwo żałobne, po którym nastąpi odprowadzenie zwłok na Stary Cmentarz katolicki. Na smutny ten obrzęd zapraszają krewnych, przyjaciół i znajomych stroskani

Mąż, rodzice i bracia.

3220

— Dnia 3 września o godz. 4 m. 25 po południu przejechał przez Ufę prezes rady ministrów Stolypin.

— W ciągu doby w Apulii zachorowało na cholere 20 osób, zmarło 17.

— Donoszą z Peterburga, że senat pozostawił bez skutku skargę literata Bogoraza, skazanego przez izbę sądowną moskiewską na rok zamknięcia w twierdzy.

— Piszą z Moskwy, że lekarzy weterynaryj z rzeźni miejskich, którzy dopuścili do sprzedaży mięso wieprzowe dotknięte zarazą syberyjską, oddano pod sąd.

— Pod przewodnictwem gubernatora gubernii czernichowskiej, komisya sanitarno-wykonawcza wypracowała szereg środków zapobiegawczych w walce z dżumą. Między innymi uchwalono delegować lekarza do Odessy, w celu zapoznania się tam ze środkami walki, zorganizować oddział sanitarny, żądać wystawienia oddziału sanitarnego z Petersburga i ludność miejscową zapoznać ze środkami przeciwko dżumie.

— Prezydent Fallières w towarzystwie ministrów oświaty wyjechał do Sabaudyi na obchód 50 rocznicy przyłączenia Sabaudyi.

TELEGRAMY.

Petersburg, 4 września. (Wl.) Wkrótce po rewizji w siedzibie frakcyi S.-D. w mieszkaniu posła do Dumy Surkowa, skąd aresztowano woźnego frakcyi Fjodorowa, wczoraj żandarmi wraz z policją dokonali ścisłej rewizji w mieszkaniu niższej służby dumskiej w gmachu Dumy państwowej. Między innymi mieszkał tam czas niejaki woźny frakcyi socjal-demokratycznej Fjodorow.

Dokonawszy ścisłej rewizji w całym mieszkaniu służby dumskiej, w skrzynkach i w szatach policya opuściła gmach Dumy.

Rewizya nie wydała żadnych zgola wyników. Jednocześnie dokonano też trzygodzinniej bezowocnej rewizji w mieszkaniu policyjanta K. w domu № 13 w zaułku Basskowym.

Cetynia, 4 września. (Wl.) Dziś o godz. 10 rano odjechał do Antivari grecki następcja tronu w towarzystwie królewicza Mirka. Na dworzec odprowadzali królewicza greckiego król Mikołaj z rodziną. Podczas pożegnania były dzwoony i rozległa się salwa armatnia.

Konstantynopol, 4 września. (Wl.) Inspirowany „Taniu“ zapewnia, że wojna między Grecją a Bułgarią jest niunikonona, gdyż tylko wtedy możliwe będzie uspokojenie w Macedonii.

Celowiec, 4 września. (Wl.) Wielkim skandalem jest bankructwo firmy Pallese i Kayser. Kayser jest księdzem, również jak drugi wspólnik firmy msgr. Weiss. Okazuje się, że ksiądz z Gurk ks. dr. Cohn dał firmie poręczenia na sumę 7 i pół miliona koron. Majątek i dochody biskupa nie wystarczają na pokrycie tej sumy. Koadjutor wiedeńskiego księcia biskupa i arcybiskup salcburski udali się do Celowca, aby ratować biskupa Cohna.

Paryż, 4 września. (Wl.) Dziś w Chambery prezydent Fallieres przewodniczył uroczystości odsłonięcia pomnika Jana Jakóba Rousseau.

Podczas uroczystości prezydent dokonał przeglądu wojsk, którego zgromadzono tu 100,000.

W uroczystości wzięło udział mnóstwo osób nietylko z całej Sabaudyi, ale z różnych departamentów Francyi.

Uroczystość miała przebieg podniosły, spokoju nigdzie nie zakłócono.

Paryż, 4 września. (Wl.) Na Sacharze ma być utworzona w styczniu stacya aeroplanów.

Serajewo, 4-go września. (Wl.) Dla kościoła rzymsko-katolickiego w Bośni i Hercegowinie utworzony tutaj będzie generalny wikaryat apostołski. Na wikaryusza powołany będzie rektor seminarium rzymsko katolickiego we Lwowie, ks. dr. Żak.

Budapeszt, 4 września. (Wl.) Coraz bardziej wzrastająca lichwa mieszkaniowa wywołała silne wzburzenie wśród licznych mieszkańców miasta, którzy postanowili bojkotować kamieniczników.

Z ostatniej chwili.

Berlin, 5 września. (Wl.) Wczoraj wieczorem w sali Kellera odbył się tutaj wielki koncert polski ku uczczeniu 100-letniej rocznicy urodzin Chopina. Poważny program i artystyczne wykonanie zjednały koncertowi sukces zupełny. Głównym czynnikiem wykonawczym były chóry mieszane stowarzyszenia śpiewaczego „Harmonia“, które z towarzyszeniem orkiestry symfonicznej Blütnera, wykonały szereg utworów Chopina w przeróbkach Münheimera, Oretiego i Noskowskiego. Oprócz tych produkcji pianista tutejszy, polak Rogienbreht, odegrał z dużą siłą na fortepianie koncert „E-mol“ Chopina przy akompaniamencie orkiestry, która znów samodzielnie odegrała uverturę Wagnera „Polonia“. Koncert zorganizowało Stowarzyszenie „Harmonia“ z jej dyrektorem Wolszykiem na czele, który jako kierownik chóru i orkiestry zdobył szczerzy oklask przepelniającej salę publiczności polskiej.

Berlin, 6 września. (Wl.) Wczoraj przyjęty został z wielkimi honorami przez cesarza Wilhelma lord Roberts, który przybył tutaj z notyfikacją wstąpienia na tron króla angielskiego. Wieczorem odbył się obiad galowy, podczas którego cesarz trącił się z Robertsem kieliszkiem na pomyślność króla angielskiego. Lord Roberts dziś po południu wyjechał do Drezna.

Kopenhaga, 5 września. (Wl.) Wczoraj zmarł w klinice tutejszej chory, leczony środkiem 606, z objawami zatrucia arsenikiem. Śledztwo w toku.

Berlin, 5 września. (Wl.) Wczoraj zmarł tutaj na cholere rewizor Sarnow, mąż zmarłej także na cholere.

Bydgoszcz, 5 września. (Wl.) Wczoraj otwarto tutaj doroczne posiedzenia w związku katolików niemieckich Prus wschodnich. Wśród obrad wyrażono zapewnienia, że związek nie ma zamiaru występować wrogo przeciw polakom. Związek domaga się od rządu, aby komisye kolonizacyjne uwzględniały niemców kolonistów przy oddawaniu gruntów.

Berlin, 5 września. (Wl.) Wielką sensacyę sprawiła tutaj w sferach politycznych ogłoszona dopiera teraz mowa bawarskiego następcy tronu, z okazji poświęcenia kamienia węgielnego, pod nowy kościół katolicki w Monachium.

Ostentacyjnie oświadczył, on że tylko wiara katolicka jest jedynie prawdziwa i żądał dla niej, zupełnej tolerancyi w całych Niemczech.

Londyn, 5 września. (Wl.) Ceny węgla uległy zniżce.

Odessa, 5 września. (Wl.) Rynek węglowy z powodu dni jesiennych zyskuje. Tendencya zwyżkowa. Pud węgla cenią po 25 kop.

Władykaukaz, 5 września. (Wl.) Tendencya na rynku węglowym silniejsza. Cenią węgiel po 26 kop. za pud.

Kijów, 5 września. (Wl.) Ze wszystkich okolic nadechodzą tu wieści, że owoce i ogrodowizna z powodu cholery słaby mają na wschodzie odbyt.

Sady i ogrody ucierpiały bardzo w tym roku, pomimo to ceny niskie.

Aleksandrya, 5 września. (Wl.) Usposobienie na rynku bawełnianym spokojne.

Liwerpool, 5 września. (Wl.) Obroty z bawełną za gotówkę z początku spokojne, później ożywione.

Nowy York, 5 września. (Wl.) Dowóz do portu Oceanu Atlantyckiego bawełny wynosi 1,000 wańtuchów; ceny silne.

Do portów południowych nadeszło 16,000 wańtuchów (bel).

Andżan, 5 września. (Wl.) Ukazuje się już na rynkach nowa bawełna. Meklerzy cenią za pud po rb. 14 kop. 70.

Fabryki zajęte oczyszczaniem szykują się do jesiennej kampanii.

Odpowiedzi Redakcyi.

Rzemieślnikowi. Adres złożony przez miasto, jest większem odznaczeniem, aniżeli obywatelstwo honorowe danego miasta. Składa się ludzium zasłużonym, czy w wypadkach jego obrony przed nieprzyjacielem, czy też w wypadkach ratunku w czasie pomoru lub t. p. Odbierający adres musi być człowiekiem nieskazalnym w opinii publicznej, sprawiedliwym, uczynnym. Co się zaś tyczy adresu, to adres sam nie polega na ładnych rysunkach, tylko na ilości podpisów.

Jeżeli cech, jako instytucya występuje z adresem, większe jest znaczenie, aniżeli każdy rzemieślnik ze swojej woli adres miałby podpisać.

Fakt, o który panu chodzi, jest rzeczywiście obywatelski, ale nie należy do faktów pierwszorzędnych. Nie znając formy adresu, nie wiemy, jak panu radzić, czy ma go pan podpisać i czy ma pan głosować za tem, aby cech gremialnie przyjął udział, czy też pozostawił to dobrem chęciom stowarzyszonych.

Zależy to—powiadam—od formy adresu.

W każdym razie wystrzegać się trzeba przesady i powinni rzemieślnicy rzecz traktować bardzo poważnie i z wielką rozważą, aby nie zaszedł fakt taki, jak odznaczenie Stessla szabłą honorową przez cesarza Wilhelma.

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE

Data.	Barometr sprowadzony do 0° st.	Termometr w st. C.	Wilgotność w %.	Kierunek i siła wiatru	Uwagi
3/VIII 1 pp.	745.2	+14.4	90	Pn 2	Z dnia 3/IX Temperatura max.+15.0° C. min.+12.7° C. Opadu 10.2
3/VIII 9 w.	741.2	+13.9	95	Pn 1	
4/IX 7 r.	739.2	+10.7	97	Pn Z 1	
4/IX 1 pp.	739.1	+14.6	93	Pd Z 1	Z dnia 4/IX Temperatura max.+14.9° C. min.+8.0° C. Opadu 6.7
4/IX 9 w.	740.2	+11.5	97	Pd 1	
5/IX 7 r.	742.1	+10.0	95	Pd W 1	

Rozkład pociągów.

Letni od dnia 1-go maja.

Kolej Fabryczno-Lódzka.

Odechodzą z Łodzi: a) 12.30, b) 6.50, r) 7.15, c) 8.20, d) 11.25, e) 2.15, f) 3.15, s) 5.00, g) 6.10, t) 6.50 h) 8.10.

Przychodzą do Łodzi: i) 4.30, j) 7.20, u) 8.35, k) 9.35, l) 10.15, m) 4.24, n) 5.25, w) 6.20 o) 8.31, x) 10.00, p) 11.00.

Kolej Warszawsko-Kaliska.

Odechodzą do Kalisza: o godz. 7.55, 12.20, 5.26, 6.26; do Warszawy: o godzinie 10.52, 12.11, 5.40.

Przychodzą z Kalisza: o godzinie 10.44, 11.57, 5.25, 9.35; z Warszawy o g. 12.10, 5.9, 6.18.

Adwokat Przysięgły
EDWARD FILIPKOWSKI

powrócił.

3176

Przyjmuje od 4—7 po południu.

Konstantynowska № 19, telef. 11-40.

W dniu 5 b. m. po krótkich cierpieniach rozstał się z tym światem

B. P.

IGNACY ZAŁSZUPIN

Adwokat Przysięgły,

Członek Rady Towarzystwa Wzajemnego Kredytu
Łódzkich Kupców i Przemysłowców.

W zmarłym tracimy gorliwego i prawego kolegę, o którym pamięć w sercach
naszych nigdy nie wygaśnie.

Rada i Zarząd
Towarzystwa Wzajemnego Kredytu
Łódzkich Kupców i Przemysłowców.

3226

DROBNE OGŁOSZENIA.

A.A.A.A. Biuro pedagogiczne rekomendacyjne Ludwińskiej (Piotrkowska № 92) poleca nauczycielki, nauczycieli różnej narodowości do lekcyj i na posady stałe; freblanki — wychowawczynie, ochraniarki, bonny, gospodynie, osoby do towarzystwa, kasyerki, ekspedjentki, buchalterki. 5536-12.7

A.A.A.A. Rosyanki otrzymają korzystne posady. Biuro Ludwińskiej, ulica Piotrkowska 92. 5758-3-3

Adwokat, Warszawa, Wilcza 18. Sprawy karne, cywilne. Porady. Przyjmuje do 11 ej — 5-7 pop. Niezależnym ustępstwo. 3208₂₀₁

B. student uniwersytetu warsz., posiadający dziesięcioletnią praktykę nauczycielską, udziela lekcyj, korepetycji. Benedykta 32 m. 1, od 7-8. 5797-1

Biuro Kaczorowskiej, Nawrot 2, ma do umieszczenia nauczycielki: polkę z konwersacją francuską, niemiecką i muzyką oraz kurlandkę z konwersacją francuską. 5769-2-2

Chętne uczennice i podręczne potrzebne do pracowni sukien i okryć damskich. Piotrkowska № 93 m. 10. 5721-4-4

Chłopiec lat 15, z dwuklasowym wykształceniem, władający językami polskim, rosyjskim i częściowo niemieckim, poszukuje jakiegokolwiek zajęcia. Ul. Kałna 24-42. 5726-3-3

Do pralni potrzebne drobniadżarki i do bluzek. Dzielnia nr. 22. 5789-2-1

Do sprzedania we wsi Smardzew pod Sieradzem dwie agawy 50 ciał letnie, olbrzymie, kaktus piramidalny wysokości sześciu łokci i dwa kaktusy skalne 40 to letnie. 5803-1

Filia piekarska do sprzedania. Wiadomość ulica Młynarska № 43. 5729-3-3

Inteligentna freblanka potrzebna zaraz. Ul. Widzewska nr. 106a m. 5. 5761-3-3

Inżynier-mechanik poszukuje wieczorowego zajęcia, od platej. Oferty proszę składać w Administracji „Rozwoju“ okaziciełowi kwitu № 150. 5749-3-3

Młody buchalter, lat 22, posiadający gruntownie buchalterię, języki: polski, rosyjski, gorzej niemiecki, korespondujący dobrze po polsku, rosyjsku, poszukuje posady w miejscu lub na prowincyi. Poważne referencye. Łaskawe oferty sub „Adam“. 5738-4-2

Magle do sprzedania. Ulica Główna № 46. 5785-2-2

Maszyny Singera używane sprzedam tańzo. Aleksandryjska № 34 róg Franciszkańskiej. 5049p12es0

Przyjmę dwóch przyzwoitych kawalerów na mieszkanie ze stołowaniem lub bez. Pokój z oddzielnym wejściem. Zawadzka 28 m. 43, Bałuty. 5674-3-3

Potrzebny chłopiec od lat 14-16 do zakładu rysowniczego. Mikołajewska 69. 5790-1

Piwiarnia z obiadami i ciepłymi zakąskami zaraz do sprzedania w Zduńskiej Woli, w Rynku, obok składu aptecznego. 5717-3-3

Potrzebna dziewczyna od 15 do 16 lat do usługi. Skład win, Panska nr. 35. 5739-1

Potrzebna prasowaczka do pralni. Wiadomość ulica Benedykta № 21 m. 24. 5764-3-2

Pokój umeblowany zaraz do wynajęcia. Wiadomość na miejscu. Orla 17. 5760-3-2

Polka z czteroklasowym wykształceniem udziela korepetycji. Wiadomość: Widzewska 160, m. 14. 5737-3-2

Potrzebni zdolni czeladniczewicy na damską, męską i galanteryjną robotę za dobrem wynagrodzeniem. Piotrkowska № 111. 5716-4-4

Pokój duży umeblowany do wynajęcia. Widzewska 106a m. 4. 5668-4-4

Potrzebna osoba do baletu II-iej klasy na stacji Łódź kalska. 5757-3-3

Potrzebna zdolna prasowaczka Mikołajewska 34 m. 9. 5783-2-1

Potrzebna nauczycielka z domowym świadectwem. Sosnowa nr. 3, szkoła. 5731-3-3

Potrzebny uczeń do fryzjera, z prowincyi. Emilii 44. 5614-6-5

Sklep spożywczo-dystrybucyjny do sprzedania zaraz. Ul. Sztarcka nr. 6, Bałuty. 5772-3-2

Sklep spożywczo-dystrybucyjny do sprzedania. Włodzimierska № 43. 5709-10-3

Sklep spożywczo-dystrybucyjny do sprzedania zaraz. Ulica Wspólna № 47, w Radogoszczu. 5751-2-2

Sklep rzeźniczy do sprzedania zaraz z powodu zmiany interesu. Wiadomość: Piotrkowska № 261, w sklepie. 5703-3-3

Student uniwersytetu poszukuje lekcyj. Oferty pod lit. R. W. w „Rozwoju“. 5694-3-3

Sklep z magłem do odstąpienia, ul. Krótka nr. 14 przy Zgierskiej, Bałuty. 5763-2-2

Sklep spożywczy zaraz do sprzedania. Wiadomość ul. Sosnowa № 17. 5794-3-1

Sprzedam piwiarnię z powodu śmierci męża. Mikołajewska № 59, sklep. 5802-3-1

Sklep szewski w dobrym punkcie do sprzedania z powodu nagłego wyjazdu. Ulica Aleksandrowska nr. 95-9. 5748-3-2

Umeblowane pokoje z elektrycznym oświetleniem, w różnych cenach do wynajęcia. W. Guhl, Łódź, Zielona 12. 5742-3-3

3000 rb potrzebuję do interesu; gwarancja zupełnie pewna. Oferty w „Rozwoju“ pod „3000“. 5773-3-2

Zagubione dokumenty.

Emilia Fest zgubiła swoją książeczkę legitymacyjną, wydaną przez prezydenta m. Łodzi. 5718-3-3

Gustaw Nelitz zgubił kartę od paszportu, wydaną z fabryki Ramisza. 5800-3-1

Ignacy Pogoda zagubił kartę od paszportu, wydaną z fabryki Rubinsteina. 5769-3-2

Jan Brzeziak zagubił kartę od paszportu, wydaną z fabryki Barcińskiego. 5752-3-3

Józef Kapuscinski zagubił książeczkę legitymacyjną, wydaną z m. Łodzi. 5795-3-1

Maryja Dolińska zagubiła kartę od paszportu, wydaną z gm. Biała, pow. brzezińskiego. 5798-3-1

Szczepan Ziłasa zgubił kartę od paszportu, wydaną z fabryki M. Silbersteina. 5807-3-1

Zaginęła karta od paszportu, wydana z fabryki F. Fiszera na imię Andrzeja Krygelskiego. 5806-3-1

Zaginęła karta od paszportu, wydana z fabryki A. Warszawskiego na imię St. Kowalskiego. 5779-3-2

Zaginęła karta od paszportu na imię Zygmunta Walaszek, wydana z fabryki Adolfa Szepke. 5801-3-1

Zaginał paszport na imię Józefa Lewandowskiej, wydany z gm. Przedecz, pow. włocławskiego. 5796-3-1

Zgubiono paszport na imię Wiktorji Walczak, wydany z gm. Buczek, gub. Piotrkowskiej. 5746-3-3

Zaginał kwit od paszportu na imię Bronisławy Kozłowiec, wydany z fabryki L. Allarta & Co. 5750-3-3

Zaginał kwit od paszportu na imię Alberta Bichlera, wydany z fabryki Allarta, Rousseau i S-ka. 5756-3-3

Zaginał kwit od paszportu, wydany z fabryki L. Grohmana na imię Karola Kargerla. 5905

Zaginęła karta od paszportu na imię Zygmunta Szymańskiego, wydana z fabryki Zappa. 5780-3-2

Zaginał paszport, wydany z gm. Godymica, gub. kaliskiej, na imię Wawrzyńca Kurek. 5774-3-2

Zaginał paszport na imię Marty Ludwigi, wydany z magistratu m. Tomaszowa, gub. piotrkowskiej. 5766-3-2

Zaginał paszport na imię Jana Stokwisza, wydany z m. Goścynina, gub. warszawskiej. 5770-3-2

Zaginęła karta od paszportu, wydana z biura kolejki elektrycznej podjazdowej pabianickiej na imię Józefa Gradowskiego. 5784-3-2

Doktor

Eugenia Kerer-Gerszuni

CHOROBY KOBIECE.

Piotrkowska 121. Przyjmuje od 3-6 po poł. W niedziele od godz 9 do 12 rano. 3218-3-1

Lekarz-Homeopata

Dr. A. Sieff

powrócił z zagranicy i przyjmuje chorych.

3200-3-1

SZKOŁA RYSUNKOWA

L. LEMANA

Rysunki, malarstwo, modelowanie i kreślenie. Oprócz ogólnych kursów osobny komplet dla dzieci w godzinach rannych i popołudniowych. Dla rzemieślników kurs osobny ze specjalnym programem przy znacznie niższej opłacie. Zapisy przyjmuje kancelarya szkoły od godz. 11 do 12 w południe i od 8 do 9 wieczorem. Południowa № 2, III piętro. 3198-3-1

145. Piotrkowska naprzeciw ulicy Ewangelickiej 145.

Ogólnie znana lecznica chorób zębów

lekarza d-ty H. Pruss.

42r0

Leczenie, plombowanie i wyjęcie zębów bez bólu.
Specjalne laboratorium techniczne do wprawiania sztucznych zębów.
Specjalność: plomby porcelanowe, plomby złote, złote korony, złote mosty (sztuczne zęby bez podniebienia).
Reperacye i przeróbki sztucznych zębów NA POCZEKANIU.
Gabinet prywatny lekarza d-ty H. Pruss znajduje się przy lecznicy.
Uwaga!! Ceny bardzo niskie! Uwaga!!

Firma „S. Lewiński”
Właśc. Kaz. Roszak, Dzielna № 1.

ZAKŁAD ELEKTROTECHNICZNO-OPTYCZNY

pod firmą „Stanisława Lewińskiego”

Własność **KAZIMIERZA ROSZAKA** w Łodzi, Dzielna № 1. Firma istnieje od 1886 r. **SPECYALNOŚĆ:** Maszynki elektryczne, Narzędzia chirurgiczne, Srodki opatrunkowe, Naczynia szklane lekarskie i chemiczne, Termometry maksymalne i inne, Pasy rapturowe, Bindy damskie, Pończochy oraz wszelkie inne wyroby gumowe. Inhalatory, lrygatory. Okulary, Binokle, Lornetki, Lorgnons. Latarnie magiczne z kinematografem. — Instalacja dzwonek elektrycznych i telefonów, oraz ich konserwacja. 3076-5

NOWA SZKOŁA PRZYGOTOWAWCZA KOEDUKACYJNA

(Piotrkowska № 145),

prowadzona według najnowszych wymagań higieny i pedagogiki, przy udziale pierwszorzędných sił pedagogicznych przysposabia chłopców i dziewczynki do szkół średnich wszelkiego typu. Prócz przedmiotów obowiązujących program szkoły obejmuje: przyrodę, rysunki, śpiew, slōjd, gimnastykę oraz konwersacyę w językach obcych.
Zapisy od 10-iej do 5-iej. Egzaminy wstępne 3-go i 5-go września, od godz. 10 ej.

Pożądane jest łaskawe zwiedzenie szkoły przez osoby zainteresowane

3056-3-3 Kierowniczką Szkoły **HELENA CHOLEWICKA.**

Tow. Akc. Rzeźni Miejskiej w Rosji

Warszawa, Krak. Przedm. 5,

zawiadamia o otwarciu z dniem 1-ym lipca r. b. pierwszej w kraju fabryki włosienia tapicerskiego.
Sprzedaż w każdej ilości. 2644-40-28

ŻEŃSKA 7-klasowa SZKOŁA POLSKA

1869
12 12

Z. Pełkowskiej

przeniesiona została na ul. Wólczanską № 55.

Zapisy przyjmuje kancelarya szkoły od 20 Sierpnia pomiędzy godziną 11—4. Egzaminy wstępne i poprawkowe 1, 2 i 3 Września.

Tanio

do sprzedania: 2 łózka z materacami, baldachim, nocny stolik, umywalka, wertyko, toaleta, dywany, fotele, 2 taburety wykęcane do pianina i lampy gazowe. Piotrkowska 90, m. 7. 3096-3-3

Ładny pokój

na I-em piętrze w eleganckim domu przy ulicy Mikołajewskiej № 4 zaraz do odnajęcia. Wiadomość na miejscu, mieszkania № 4. 3160-3-1

La Saison

Andrzeja
Nr. 11.

właścicielka magazynu sukien powróciła i z dniem 1 września pracownia otwarta. 3182-3-1

La Saison ul. Andrzeja 11.

Przedsiębiorca robót asenizacyjnych

niniejszem zawiadamia pp. właścicieli domów, że wykonywa roboty asenizacyjne i pobiera opłatę miesięcznie lub kwartalnie, podług umowy. Ofarty proszę nadsyłać: Piotrkowska № 141 i Marysińska № 36. Telefon 324. 3178-3-1

Poszukiwana

jest na wieś, do trojga dzieci, **nauczycielka** wyżu. ewang., z wykształceniem gimnaz., posiadająca jęz. polski, rosyjski, niem. franc. i obeznana ze wszystkimi przedm. wykładów szkola. Prócz pensyi całodzienne utrzymanie i mieszkanie. Ofarty pod lit. „L. L.” składać w Administracyi „Rozwoju”. 3210-3-1

Zdolni ślusarze, anszlagierzy i kowal

na gięte i budowlane roboty, a także chłopcy z przyzwolitej rodziny, którzy mają chęć do nauki ślusarstwa, mogą się zgłosić Mikołajewska № 30. 3166-3-1

Zaginęła wyzlica,

zęb i uszyciemno bronzowa, cała dereszowana, po bokach łatki. Wabi się Aza. Odprowadzić proszę na ulicę Piotrkowską № 188, Hermans. Kto wskaże lub odprowadzi, dostanie 10 rb. nagrody. Nieprawo posiadacz pociągnięty będzie do odpowiedzialności sądowej. 3206-3-1

4-klas. Szkoła Handlowa Żeńska C. WASZCZYŃSKIEJ

ZAWADZKA № 9.

Egzaminy wstępne 24 sierpnia, lekye 1-go września. — Podania przyjmuje kancelarya Szkoły codziennie, prócz niedziel i świąt, od 10 rano do 1-iej po południu. 2039-8-8

LEKCYE

języka polskiego i francuskiego dla dzieci oraz osób dorosłych. Kursy dla cudzoziemców. **Metoda ułatwiona**. Tam też mogą się zgłaszać osoby, zaniedbane w edukacyi. **Długa 33, I piętro.** 3168 6-2

Do sprzedaży

sezonowego artykułu do oświetlenia poszukiwany jest młodszy agent, ruchliwy i chętny. Zapewniony dobry zarobek. Zgłoszenia pod „Ruchliwy agent” do Administr. „Rozwoju”. 3196-1

Z powodu choroby żony jest do sprzedania

sklep kolonialny,

galanteryjno-dystrybucyjny. Ul. Aleksandrowska № 24. 3188-3-1

Sklep rzeźnicki

zaraz do sprzedania. Wiadomość: Szosa Karolewska № 30, tamże bryczka i furgon do sprzedania razem lub pojedynczo. 3162-3-1

Potrzebne są Szwaczki

zdolne do szycia fartuchów i jedna do szycia na miejscu.

G. RAJCHERT

Wólczanska № 68. 3158-3-1

Do wynajęcia przy ulicy Przejazd № 82

2 ładne pokoje z kuchnią

od 1 października. Wiadomość: Targowa № 32, m. 9. 3154-4-1

Młody człowiek handlowiec

władający językami rosyjskim i polskim, zgadzający się na wojaż i inkasso potrzebny na dogodnych warunkach. Pożądana kaucya 1000 rb. Oferty do Adm. pod „A. M. 1000”. 3152-3-1

MEBLE

różne wyprzedają najtaniej, życzącym na raty. Ul. Mikołajewska № 23. 3148-3-1

Lekcyje języka francuskiego w szkołach oraz prywatnie. Posiadam patent z ukończenia kursów w Paryżu, oraz świadectwo rządowe nauczycielskie. Lekcyje zbiorowe. Zapisywać się można od 4—6 po poł. Długa 19, m. 1. 3144-3-2

RESZTKI

na ubrania męskie tylko w dobrych gatunkach sprzedają hurtowo i detalicznie po cenach nietylko niskich. **Widzewska № 137, m. 63.** 3060-3-3

POTRZEBNI SĄ ZDOLNI

Czeladzie malarzcy

Herman Brusch,

ZAKĄTNA № 56. 3136-3-1

W Szkole Przygotowawczej Koedukacyjnej J. Zawadzkiej, Piotrkowska № 103.

pod kierunkiem artystki-malarki p. **GLANTZ** — odbywają się

Lekcyje rysunku dla dzieci

dwa razy tygodniowo — od godz. 4 do 5 po południu. — Zapisy codziennie od godziny 3-iej do 5-iej po południu. 3025-4-37

Podręczniki szkolne

nowe i używane oraz materiały piśmienne poleca księgarnia W. Ciota, Przejazd 14. 3190

ZADAJCIE

„ODOBRIN”
tylko M. Lebediewa

Środek dla radykalnego USUNIĘCIA w kilku dniach ZESTARZAŁYCH odcisków i brodawek.

Sprzedawca wyłączony:
Tow. Akc. L. SPIESS
Łódź, ul. Piotrkowska № 107,
telefon № 85. 1637-18

Antoni Zyzyński

majster murarski
przyjmuje roboty murarskie.
Batuoki Rynek 9.
3128-3-2

Wynalazcy zdobędą majątek

przez rozwiązanie problemu. broszura gratis — za przesłanie 15 kop. markami pocztowymi. Zapytania: Peglow, Berlin—Friedenau, Kirchstr. 3. 3124-1

Rb. 100

jako uznanie temu, kto mi wyszuka posadę buchaltera, zarządzającego, lub pomocn. technicznego zawiadowcy. Oferty do „Rozwoju” Rb. 100”. 3098-3-3

Potrzebny jest zaraz

SLUSARZ

wyzwoleny; pożądana znajomość urządzeń elektrycznych. Oferty pod „Slusarz” złożyć w Admin. „Rozwoju”. 3118-3-3

Dam 25 rb.

za wyszukanie posady kasyerki (pół dnia) izraelitka. Pensya od 20 rb.
Oferty: „Fenks” przyjmuje Adm. „Rozwoju”. 3094-3-2

Przyspasabiam

do średnich zakładów naukowych. Na świadectwa. Korepetycyja. Lekcyje dorosłym. Za postęp gwarantuję. Przejazd 12, m. 10. 3156-3-1

Z d. 1 października będą do wynajęcia

3 pokoje

każdy oddzielnie. Wiadomość: Targowa № 32, m. 9, od 5-iej do 7-iej wieczorem. 3036-3-3

Do sprzedania

2 łózka orzechowe z materacami sprężynowymi, oraz dwie szafki nocne w dobrym stanie. Wiadomość: Piotrkowska № 293, stróż wskaże. 3070-3-3

Centralna klinika chorób zębów i jamy ustnej

w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej № 86, tel. 14-79.

Taksa nadzwyczaj dostępna dla wszystkich. **Konsultacja bezpłatnie.** Wyrwanie zęba 15 kop. **Plomba 35 kop.** Sztuczny ząb 65 kop. **Przeróbka i reparacje sztucznych zębów 50 kop.** Przy klinice znajduje się specjalne laboratorium do wyrobu sztucznych zębów. — Przyjmują tylko skończeni lekarze dentyści. 536d109

Dr. Leyberg

b. długoletni lekarz klinik wiedeńskich ordynuje jakospecjal. chorób **Wenerycznych, płciowych i skórnych** codziennie 8-12; 5-8; panie 12-1. **Niedziele i święta tylko przed obiadem.** **Krótko 5.** 1489r

Dr. I. Lipszyc

choroby dzieci.

Przyjmuje od 8-10 i od 4-6 pp. **WSCHODNIA № 45.** 294

Specjalista chorób skórnych, włosów, wenerycznych i dróg moczowych

Przyjmuje od godziny 8 — 1-ej w południe i od 4 — 8 wieczorem; w niedziele i święta od 9 — 2 w poł. 149r

Dla pań osobna poczekalnia.

Dr. B. Rejt,

ulica Średnia № 5.

Dr. A. GROSLIK

mieszka obecnie **Zachodnia 68** przy ul. Zielonej. **Choroby skóry i włosów** (usuwanie włosów szpecących za pomocą elektrolizy), weneryczne i dróg moczowych. Przyjmuje 8^{1/2}—11^{1/2} r. 6—8 wiecz.; panie 5—6 wiecz. **W niedziele i święta od godz. 9 do 12 rano.** 2474-r

Dr. med. Aleksander FABIAN

Dyrektor Zakładu leczn. „Chojny“ przyjmuje codziennie w Łodzi od 4 — 7 po południu. **ul. Rzgowska № 3** (róg Górnego Rynku). 2251r **Choroby nerwowe i wewnętrzne.**

Dr. Bronisław Łuczycki

Andrzeja Nr. 5. 2938 **Choroby nerwowe.** Przyjmuje do 10 rano i 5-7 pp.

Dr. med. ARONSON

b. asystent prof. berliński: Bumma i Dührssena — osiadł w Łodzi. **Akuszerya i choroby kobiece.** mieszka obecnie **Pasaż Majera** róg Piotrkowskiej. **Godz. przyjęcia: 9-10^{1/2} rano i od 5-7 pp. w niedziele 11-1.** 1218r

Dr. L. KLACZKIN

Konstantynowska 11. **Syphilis, skórne, wener., choroby dróg moczowych.** Przyjm. od 8-1 rano i od 5-8 w., dla dam od 4-5. **W niedziele i święta tylko do 1 rano.** 746-r

Dr. L. PRYBULSKI

CHOROBY SKÓRNE, WŁOSÓW, WENERYCZNE I MOCZOPŁCIOWE I NIEMOC PŁCIOWA. **Ul. Południowa № 2.** Przyjmuje od godz. 8-1 r. i od 4-8 w., panie od 5-8 po poł. 1420-r

Dr. F. Klozenberg

DZIELNA Nr. 25, choroby wewnętrzne i nerwowe. **Godz. przyjęcia: 10-11 r. i 5-7 pp.** 2159-6-6

Dr. Feliks Skusiewicz

Choroby skórne i weneryczne **Andrzeja 13.**

Przyjmuje od 4 — 8 po poł. **W niedziele i święta od g. 10-1.** 507-d

Dr. M. Silberstrom

Cegielniana 36, (laboratorium) 3174 **wyjechał do d. 20 września.**

Dr. Jan Cadarski

Akuszerya, choroby chirurg. i kobiece przyjmuje do 10 r. 4-6 po poł. **Ul. Cegielniana 9 m. 4.** 2272

Dr. I. KRUKOWSKI

Cegielniana 4, **Choroby płuc.** 3108

ZĘBY sztuczne od 75 k. **Plomby** od 50 k. na kauczuku, złocie — bez wyjęcia korzeni. **Plombowanie** złotem, srebrem, porcelaną. **Wyjmowanie zębów bez bólu.** **Przeróbka i reparacje** na poczekaniu. **Lek.-dent. S. LIPOWSKI,** Piotrkowska 92. 381r

Biuro nauczycielskie „PROBITAS”

ul. Skwarowa № 8 **otwarte od 9-12 i od 2-6.** 2856-4-3

W 7-klasowym ZAKŁADZIE NAUKOWYM Julii Berg

WÓLCZAŃSKA № 189, zapisy nowowstępujących uczennic od 22 sierpnia. **Egzaminy 1, 2 i 3 września. Lekcje 5-go września.** 2106-16-0

Meble

są do sprzedania **machenlowe, satynowe, jaworowe i dębowe** u stolarza — ul. św. Jakóba róg **Franciszkańskiej № 13. F. Waliencikiewicz.** 3058-6-3

ŚWIATŁOLECZNICZY I ROENTGENOWSKI GABINET

Drs S. KANTORA

Specjalność: Choroby skórne, włosów, weneryczne i moczopłciowe.

Krótko № 4.

Leczenie **promieniami Roentgēna, światłem Finsena i kwarcowym** (choroby skóry i wypadanie włosów), **prądami wysokiego napięcia** (świerzba, hemoroidy). — **Elektroliza** (radikalne usuwanie szpecących włosów). — **Masaż wibracyjny i pneumatyczny** według prof. Zabłudowskiego (niemoc płciowa). — **Kaustyka** (usuwanie brodawek). — **Endo- i cystoskopia** (oświetlanie organów moczopłciowych). — **Elektryczne świetlne kąpiele i gorące powietrze.**

Godziny przyjęcia: 8-2 rano i 5-9 pp. **Dla pań osobna poczekalnia.**

Warszawskie Akcyjne Towarzystwo Pożyczkowe (Lombard)

zawiadamia, że **Filia II-ga Łódzka** z ulicy Piotrkowskiej Nr. 69

została przeniesiona na Pasaż Meyera № 11

(róg Mikołajewskiej Nr. 23).

Filia I-a Łódzka przy ul. Zachodniej Nr. 31 **pozostaje w dotychczasowym lokalu.**

Filia I Łódzka przy ul. Zachodniej № 31 Filia II Łódzka przy Pasażu Mayera 11

jak dotąd, tak i nadal przyjmują na zastaw: **wyroby złote i srebrne, drogie kamienie platery i brzozy, towary lokciowe, oraz różne inne przedmioty wartościowe** mniejszej objętości.

Pożyczki, dochodzące do **90%** nominalnej wartości udziela się za **najniższą opłatą od 1^{1/2}% do 1%** miesięcznie. 319)

Biura otwarte od godziny **9 rano do 4 po południu** z wyjątkiem świąt.

Zatwierdzone przez **Ministryum Handlu i Przemysłu**

Kursy Buchalteryjne

przy **Stow. Pracowników Handlowych Chrześcijan** m. Łodzi, **Spacerowa 21.**

W myśl ustawy wykładane są:

buchalterya, arytmetyka handlowa, języki: polski, rosyjski, niemiecki, francuski, angielski, korespondencya, prawo handlowe i wekslowe, ekonomia polityczna, geografia handlowa, kaligrafia i stenografia.

Wykłady odbywają się w godzinach wieczorowych.

Zapisy od członków i osób postronnych przyjmuje kancelarya kursów (Spacerowa 21), codziennie od 8 — 9 wieczorem do 15 września włącznie.

Rada Opiekuńcza.